

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารกับขวัญกำลังใจของครูโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนเอกชน เขต กรุงเทพมหานคร จำนวน 190 โรงเรียน โดยเจาะจงเลือกเฉพาะโรงเรียนที่เปิดทำการสอนทั้ง 2 ระดับ คือ ระดับ ปฐมวัย และระดับประถมศึกษา (กองนโยบายและแผน 2545)

กลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่มหลายขั้นตอน (multistage random sampling) ตามขั้นตอนและวิธีการดังนี้

1. จากโรงเรียน 190 โรงเรียน สุ่มโรงเรียนมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 15 (บุญชม ศรีสะอาด, 2535 : 38) ได้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 28 โรงเรียน มีจำนวนครูทั้งหมด 1,044 คน
2. ดำเนินการสุ่มตัวอย่างครูมาร้อยละ 30 โดยวิธีการเทียบสัดส่วน ตามจำนวนครูในแต่ละโรงเรียน ได้ครู 313 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม เพื่อประเมินพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหาร และแบบสอบถามเพื่อประเมินสภาพการทำงานของครู ซึ่งแบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารนี้ ผู้วิจัยได้ดัดแปลงมาจากแบบสอบถาม LBDQ (leader behavior description

questionnaire) ซึ่งสร้างโดย Halpin (นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์, 2534 : 98 – 99) โดยใช้วัดพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหาร 2 ด้าน คือ ด้านกิจสัมพันธ์ และด้านมิตรสัมพันธ์ แต่ละด้านระบุถึงพฤติกรรมกรรมการบริหารที่เป็นอยู่ (real) และที่ควรจะเป็น (ideal) ด้านละ 15 ข้อ รวมทั้ง 2 ด้านมีจำนวน 30 ข้อ

ส่วนแบบสอบถามเพื่อประเมินสภาพการทำงานของครู ได้สร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับขวัญกำลังใจของครูโรงเรียนเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ตามทฤษฎีจูงใจ-ค้ำจุน (the motivation hygiene theory) ของเฮร์ซเบิร์ก (Herzberg) และคณะ ซึ่งใช้วัดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู โดยประกอบด้วยข้อความที่บอกถึงสภาพการทำงานในโรงเรียนจำนวน 30 ข้อ ได้ดัดแปลงมาจากแบบสอบถามของ (คำนิง นกแก้ว, 2524 : 103-112)

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เรียกว่า “แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารกับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร” มีอยู่ 3 ตอน คือ

แบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยถามเกี่ยวกับ เพศ อายุปัจจุบัน วุฒิสองสุดที่ได้รับ และประสบการณ์การสอน มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (checklist) มี 4 ข้อ

แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเพื่อศึกษาพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหาร ลักษณะของข้อความที่ถามนั้นเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนตามความคิดเห็นของครู ซึ่งแบบสอบถามนี้ผู้วิจัยได้ดัดแปลงมาจากแบบสอบถาม LBDQ (leader behavior description questionnaire) สร้างโดย Andrew W. Halpin ใช้วัดพฤติกรรมกรรมการบริหารด้านกิจสัมพันธ์ (initiating structure) และด้านมิตรสัมพันธ์ (consideration) แต่ละด้านมีข้อที่ระบุถึงพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารที่เป็นอยู่ (real) และที่ควรจะเป็น (ideal) ด้านละ 15 ข้อ โดยข้อที่ 1-15 เป็นพฤติกรรมกรรมการบริหารด้านกิจสัมพันธ์ และข้อที่ 16-30 เป็นพฤติกรรมกรรมการบริหารด้านมิตรสัมพันธ์ โดยมีเกณฑ์ให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณา ดังนี้

- 4 หมายถึงพฤติกรรมที่ปฏิบัติหรือปรากฏออกมาให้เห็นมากที่สุด
- 3 หมายถึงพฤติกรรมที่ปฏิบัติหรือปรากฏออกมาให้เห็นมาก
- 2 หมายถึงพฤติกรรมที่ปฏิบัติหรือปรากฏออกมาให้เห็นน้อย
- 1 หมายถึงพฤติกรรมที่ปฏิบัติหรือปรากฏออกมาให้เห็นน้อยที่สุด

แบบสอบถามตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการทำงานของครูโรงเรียนเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ลักษณะของข้อความที่ถามนั้นเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) มีจำนวน 30 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากรอบแนวคิดทฤษฎีจูงใจ-ค้ำจุน (the motivation hygiene theory) ของเฮอริชเบอร์ก (Herzberg) และคณะ ซึ่งใช้วัดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู โดยครูจะเป็นผู้ประเมินตามความคิดเห็นของตนเอง โดยมีเกณฑ์ให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณา ดังนี้

- 4 หมายถึงระดับขวัญกำลังใจการปฏิบัติงานมากที่สุด
- 3 หมายถึงระดับขวัญกำลังใจการปฏิบัติงานมาก
- 2 หมายถึงระดับขวัญกำลังใจการปฏิบัติงานน้อย
- 1 หมายถึงระดับขวัญกำลังใจการปฏิบัติงานน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารกับขวัญกำลังใจของครูโรงเรียนเอกชน จากเอกสารต่าง ๆ เช่น หนังสือ รายงาน การวิจัย เพื่อกำหนดกรอบแนวคิด
2. นำกรอบแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษามาสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม
3. กำหนดตัวบ่งชี้และประเด็นที่จะสอบถามตามกรอบแนวคิดที่กำหนด
4. ผู้วิจัยเขียนข้อคำถามตามตัวบ่งชี้และประเด็นที่กำหนด
5. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (content validity) และความเหมาะสมในการใช้ภาษา
6. ปรับปรุงเครื่องมือตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ได้ให้ข้อเสนอแนะ
7. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแล้ว และผ่านการพิจารณาเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ได้แก่

7.1 ดร.ปองสิทธิ์ วิเศษสิริ อาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

7.2 รศ.ดร. วีรวัฒน์ อุทัยรัตน์ อาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

7.3 รศ. เอกชัย กี่สุขพันธ์ อาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

7.4 นางศรีสมบัติ เทพกาญจนา ครูใหญ่โรงเรียนเทพกาญจนา
เพื่อพิจารณาตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขด้านเนื้อหา และความเหมาะสมในการใช้ภาษา

8. นำแบบสอบถามที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนะไว้มาปรับปรุงแก้ไข โดยพิจารณา
ร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่มีความสมบูรณ์ มีคุณภาพเหมาะสมและ
เชื่อถือได้ แล้วนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

9. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะเดียวกับ
กลุ่มประชากรที่ศึกษา จำนวน 30 ฉบับ จำนวน 5 โรงเรียน โรงเรียนละ 6 ฉบับ ได้แก่

9.1 โรงเรียนศุภวารณ

9.2 โรงเรียนนฤมลทินชนบุรี

9.3 โรงเรียนบำรุงวิทย์ชนบุรี

9.4 โรงเรียนอานันทวิทยา

9.5 โรงเรียนชาติศึกษา

นำผลที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรของครอนบัก (conbach) ซึ่งมีสูตรดังนี้
(พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543 : 125)

$$a = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s^2} \right]$$

α = ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

k = จำนวนข้อคำถาม

S_i^2 = คะแนนความแปรปรวนแต่ละข้อ

S^2 = คะแนนความแปรปรวนทั้งฉบับ

ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ถึงสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล ส่งหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยไปยังผู้บริหารและครูสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ที่เป็นประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และกำหนดวันที่จะมารับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองในบางส่วน และส่งทางไปรษณีย์ พร้อมส่งซองปิดแผนปีจำหน่ายของถึงผู้วิจัยไปด้วย เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามจัดส่งแบบสอบถามที่ตอบแล้วส่งคืนให้ผู้วิจัยทางไปรษณีย์ด้วยเช่นกันและหากที่ใดไม่ได้รับคืน ผู้วิจัยจะติดตามโดยการโทรศัพท์ไปที่โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อสอบถามรายละเอียดเพื่อจะได้ให้โรงเรียนดังกล่าวส่งแบบสอบถามกลับมาด้วยจนครบ

3. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 313 คน ส่งแบบสอบถามไปจำนวน 313 ชุด

4. ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 290 ชุด คิดเป็นร้อยละ 92.65

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การจัดและทำข้อมูล

นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาดำเนินการตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการวิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (means) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ซึ่งคำนวณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยนำข้อคำถามตอนที่ 1 มาหาค่าความถี่และหาค่าร้อยละ นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริหารงานด้านกิจสัมพันธ์ และด้านมิตรสัมพันธ์ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (means) และหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับขวัญกำลังใจของครูโรงเรียนเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (means)และหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน(standard deviation) และหาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารกับขวัญกำลังใจของครู โดยการหาค่าสัมพัทธ์ของเพียร์สัน (the pearson product moment correlation coefficien) นำเสนอ ในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

เพื่อสื่อความหมายจึงได้กำหนดรายละเอียดการใช้เกณฑ์เทียบระดับพฤติกรรม การบริหารและขวัญกำลังใจ โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- เกณฑ์ที่ใช้เทียบระดับพฤติกรรมกรรมการบริหารและขวัญกำลังใจเป็นรายชื่อ
- คะแนน 3.50 – 4.00 คือ พฤติกรรมการบริหารที่แสดงออกอยู่ในระดับมากที่สุด
- คะแนน 2.50 – 3.49 คือ พฤติกรรมการบริหารที่แสดงออกอยู่ในระดับมาก
- คะแนน 1.50 – 2.49 คือ พฤติกรรมการบริหารที่แสดงออกอยู่ในระดับน้อย
- คะแนน 1 – 1.49 คือ พฤติกรรมการบริหารที่แสดงออกอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สูตรที่ใช้คำนวณหาค่าเฉลี่ย (mean) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543 : 137)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

$$\bar{X} = \text{ค่าเฉลี่ย}$$

$$\sum X = \text{ผลรวมของคะแนน}$$

$$N = \text{จำนวนข้อมูลหรือจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม}$$

คำนวณหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตรดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543 : 143)

$$SD = \frac{\sqrt{\sum (X - \bar{X})^2}}{n}$$

- N คือ จำนวนข้อมูล
 X คือ ค่าคะแนนของแต่ละข้อมูล
 \bar{X} คือ ค่าเฉลี่ยของคะแนนทั้งหมด

หาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารกับขวัญกำลังใจของครู โดยใช้สูตรของ The Pearson Product-Moment Correlation Coefficient (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543 : 144–145)

$$r = \frac{N\sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[N\sum X^2 - (\sum X)^2][N\sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

- r คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
 N คือ ค่าจำนวนคู่ของข้อมูลที่น่ามาคิด
 $\sum X$ คือ ผลรวมของคะแนนพฤติกรรมกรรมการบริหาร
 $\sum Y$ คือ ผลรวมของคะแนนขวัญกำลังใจ
 $\sum XY$ คือ ผลรวมของผลคูณของคะแนนพฤติกรรมกรรมการบริหารกับคะแนนขวัญกำลังใจ
 $\sum X^2$ คือ ผลรวมของกำลังสองของคะแนนพฤติกรรมกรรมการบริหาร
 $\sum Y^2$ คือ ผลรวมของกำลังสองของคะแนนขวัญกำลังใจ